

Νὰ στείλω τὰ δακράκια μου σ' ἓνα χρυσὸ μαντήλι
καὶ τὰ δακράκια καντερὰ κι κάψαν τὸ μαντήλι
Ρόδ. 2) Τὰ φυτὰ α) Ἑρανθὲς τὸ εὖοσμον (Primula sua-
neolens ἢ columnae) καὶ β) Ἑρανθὲς τὸ ἄκαυλον (Primu-
la acaula), ἀμφότερα τῆς οἰκογ. τῶν Ἑρανθιδῶν (Primu-
laceae). Ἡ ὀνομασία τῶν φυτῶν ἐκ τῆς ἐπικρατούσης παρὰ
τῷ λαῷ δοξασίας ὅτι ταῦτα ἐφύτρωσαν ἐκεῖ, ὅπου ἔσταξαν
τὰ δάκρυα τῆς Παναγίας Εὐβ. (Κουρ.) Θεσσ. (Ἀργιθ.
Μεσοχώρ.) Θράκ. (Αἰν.) Πειρ. Στερελλ. (Εὐρυταν. Φθιώτ.)
— Π. Βλαστ., ἐνθ' ἄν. Δ. Λουκόπ., ἐνθ' ἄν. Π. Γενναδ.,
ἐνθ' ἄν. — Λεξ. Γάζ. Αἰν. Βλαστ., ἐνθ' ἄν. Πρω. Δημητρ.:
Τὰ ἴτσια τοῦ βουνοῦ τὰ λένε 'ς τὰ μέρη τοῦτα δρακράκια.
Τὸν καιρὸ λέει, ποὺ οἱ Ἑβραῖοι ἔπιασαν τὸ Χριστό, γιὰ
νὰ πᾶ νὰ τὸν σταυρώσουν ... ὅπου ἔπεφτε τὸ δάκρυ τῆς
Παναγίας, φύτρωσε κι ἀπὸ ἓνα λουλουδάκι, ποὺ σκορποῦσε
τὴ μυρωδιά του καὶ μοσχοβολοῦσαν τὰ γύρω (ἴτσια = ἴα,
μενεξέδες) Δ. Λουκοπ., ἐνθ' ἄν. Βῆκαν τὰ δακράκια, πᾶμι νὰ
μάσουμι Ἀργιθ. Μόλ'ς βγαίῃ οὐ ἀμάραδους, βγαίῃν κι τὰ
δακράκια Μεσοχώρ. || Ποίημ.

Μὰ σὲ λιβάδι μάτιασε τὴν Ἀνοιξη τὴ χλώρια,
ποὺ σὰν παιδούλα γέλαγε μὲ ἀγνὴν τροπαλοσύνη
καὶ 'ς τὰ παλιούρια κρύβονταν δακράκια
Π. Βλαστ., Ἀργώ, 123. Συνών. ζοῦμπούλι, Πανα-
γίτσα. πασκαλούδα, φοῦλι. β) Κατὰ πληθ.,
τὸ φυτὸν Βατράχιον τὸ ἀερόφιλον (Ranunculus velutinus)
τῆς οἰκογ. τῶν Βατραχιδῶν (Raucunculaceae). Πβ. ἀβ-
δελλόχοροτο, βατραχοχορότι. Λεξ. Δημητρ.

δακρύβρεχτος ἐπίθ. Γ. Στρατηγ., Ἑρῶα, 13 — Λεξ.
Δημητρ. δακρυόβρεχτος Κ. Παλαμᾶ, Περάσμι. καὶ Χαιρετ.,
25 καὶ 23 — Λεξ. Δημητρ.

Ἐκ τοῦ ἀμαρτ. ρ. δακρυβρέχω.
Ὁ βρεγμένος ὑπὸ δακρύων ἐνθ' ἄν.: Ποίημ.
Καὶ σκύβοντας τὰ κύματα δακρυόβρεχτος ἐρώτα,
πῶς φεύγει τῶρ' ἀπ' τὸ νησί καὶ πῶς ἐρχόταν πρῶτα
Γ. Στρατηγ., ἐνθ' ἄν.
Δακρυόβρεχτος μοῦ δείχνεσαι, βογγᾶς, μὲ συνεπαίρνεις
Κ. Παλαμ., ἐνθ' ἄν.

δακρυβρέχω ἀμαρτ. δακρυβρέχομαι Λεξ. Βάιγ. Μετοχ.
δακρυβρεγμένος Φ. Πανᾶς, Λυρικ., 121 καὶ 223 — Λεξ. Δη-
μητρ. δακρυοβρεγμένος Λεξ. Βάιγ.

Ἐκ τοῦ οὖσ. δακρυβρέχω καὶ τοῦ ρ. βρέχω. Οἱ τύπ. δα-
κρυοβρέχομαι καὶ δακρυοβρεμένος καὶ εἰς
Σομ.

Μεσ. βρέχομαι ὑπὸ δακρύων ἐνθ' ἄν.: Ποίημ.
Καὶ λούλουδ' ἀγιασμένα δακρυβρεγμένη κόβοντας ἢ θεῖ-
κῇ Παρθένῳ

Φ. Πανᾶς, ἐνθ' ἄν., 121
Κι ὁ θαυμασμός τὰ μάτια μου κρατεῖ δακρυβρεγμένα
ἐσὺ ἢ υἰεῖα, ἢ ζωή, γυρεύεις γιαιτρικό;
Φ. Πανᾶς, ἐνθ' ἄν., 223
Στερνὸ φιλὶ δακρυβρεγμένο
Λεξ. Δημητρ.

δακρύζω κοιν. καὶ Καππ. (Γούρτον.) Πόντ. (Ἀμισ.
Οἶν.) Τσακων. (Βάτικ. Χαβουτσ.) δακρύζω Καππ. (Ἀρα-
βάν.) Χίος δακρύζον κοιν. βορ. ἰδιωμ. δακρύζ-ζω Ἑράκλ.
Καλαβρ. (Μπόβ.) Κάλυμν. Κῶς Μεγίστ. Ρόδ. κ.ά. δακλύδ-
ζω Καλαβρ. (Μπόβ.) δακλύζουρ ἐν Τσακων. (Μέλαν. Πραστ.
Τυρ.) δακρυζούρ ἐν Τσακων (Καστάν. Σίταιν.) βακρύζω

Κάρπ. Κύπρ. ἀκρύζω Νάξ. (Ἀπύρανθ.) δακρύζω Πόντ.
(Ἱμερ. Τραπ. Χαλδ.) δακρῶ Πόντ. (Τραπ.) δακρῶ Πόντ.
δαμ-μύδζω Ἀπουλ. Μέσ. δακρυοῦμαι Καππ. (Ἀνακ.)
δακρυοῦμαι Πόντ. (Χαλδ.)

Ἐκ τοῦ ἀρχ. δακρύω. Πβ. Γ. Χατζιδ., ΜΝΕ 1, 277.
Ὁ τύπ. βακρύζω καὶ εἰς κείμενον τοῦ 16ου αἰ., βλ. Ἐ.
Legrand, Biblioth. 2, 73, 29, στ. 6 «πρέπει μου μέραν νύ-
χταν νὰ βακρύζω».

1) Δακρύω, χύνω δάκρυα κοιν. καὶ Ἀπουλ. Καλαβρ. (Μπόβ.)
Καππ. (Ἀνακ. Ἀραβάν. Γούρτον.) Πόντ. (Ἀμισ. Ἀντρεάντ.
Ἱμερ. Οἶν. Τραπ. Χαλδ. κ.ά.) Τσακων. (Βάτικ. Καστάν.
Μέλαν. Πραστ. Σίταιν. Τυρ.): Δακρύσανε τὰ μάτια του ἀπὸ
τὴ συγκίνηση -- τὴ χαρὰ -- τὰ γέλια -- τὸ πολὺ συνάχι. Δα-
κρύζει καὶ κλαίει μὲ τὸ παραμικρὸ κοιν. Καθάριζ-ζεν γρομ-
μύδτζια τσαὶ δακρύζ-ζαν δὰμ μάθτσια τῆς 'πὸ τῆς
σπιρτάα Κῶς. Δακρύζουσι τὰ μά' τ' α μου μὲ τὸ γαπνὸ Πε-
λοπν. (Κίτ. Μάν.) Πολεμᾶ νὰ ἀκρύση Νάξ. (Ἀπύρανθ.)
"Ολ' ἀκρυσμένος εἶσαι αὐτόθ. Ἐδάκρυσαν τ' ὀμμάτ' α μ'
Ἱμερ. Σίτ' α δακρᾶ ἢ εἰκόνα, πόλεμος 'ὰ ἵνεται (ὅταν δα-
κρύζῃ ἢ εἰκόνα, θὰ γίνη πόλεμος) Ἀντρεάντ. "Ο 'σ' ὁροῦα
π' ἐδακρύαῖ οἱ φιλοὶ τοῦ καμπζίου ἀπὸ τὸν καπινέ;
(δὲν βλέπεις ὅτι ἐδάκρυσαν τὰ μάτια τοῦ παιδιοῦ ἀπὸ
τὸν καπνὸ;) Τσακων. Μόλ'ς τὸν κοίταξα, δάκρ'σα Εὐβ.
(Ἀγία Ἄνν.) || Φρ. Δακρύζουσι τὰ μάτια μου (ἐκ παθή-
σεως τινος τῶν ὀφθαλμῶν καὶ ἄνευ ψυχολογικῆς τινος
αἰτίας) κοιν. Δάκρυσ' ἢ καρδιά μου, ποὺ τὸν εἶδα 'ς αὐτὰ
τὰ χάλια (κατεθλίβην) κοιν. Κλαίω καὶ δακρύζω αἷμα (ἐπὶ
ὑπερβολικῆς θλίψεως) Πελοπν. (Μεσσην.) || Παροιμ. Ἀφοῦ
ἀποκλάψαν ὅλοι, δάκρυσεν ἢ ἡ χήρα (ἐπὶ τοῦ ἀκαίρως καὶ
κατόπιν ἐορτῆς ἐνεργούντος τι) Πελοπν. (Βραχν.) Ἡ παροιμ.
εἰς παραλλαγ. κ.ά. Συνών. παροιμ. "Οταν ἀποκλαί-
ανε ὅλοι, ἐδακρύωνε κ' ἡ χήρα. || Γνωμ. Ἡ
καρδιά σὰ δὲ πονεῖ, τὸ μάτ' δὲ δακρύζ' (τὰ δάκρυα εἶναι
ἀπόρροια ψυχικοῦ πόνου) Θράκ. (Αὐδήμ.) || Ἄσμ.

Ἀναστενάζω καὶ πονῶ καὶ κλαίω καὶ δακρύζω,
ἄλλο δὲν ἔχω ἀπὸ σέ 'ς τὸ γόσμο νὰ ἐλπίζω
Κρήτ.

Βαθιά 'ς τὰ φύλλα τῆς καρδιάς ἔχω τὸν ἔρωδά σου,
κρυφὰ δακρύζω καὶ πονῶ, σὰ βρίσκωμαι μακριὰ σου
αὐτόθ.

Ἡπόνεσα τὰ πόδια μου 'ς τὰ ξένα νὰ γυρίζ-ζω
καὶ τ' ἀπλута τὰ πόδια μου τὰ βλέπω καὶ δακρύζ-ζω
Ἑράκλ.

Ἄν δὲν ἀστράφη, δὲ βροντεῖ κι ἂ δὲ βροντῇ, δὲ βρέχει
κι ἂ δὲν πονεῖ κ' ἡ καρδιά, τὰ μάτια δὲ δακρύζου
Πελοπν. (Μεσσην.)

Δακρύσανε τὰ μάτια του, κόπηκαν τὰ μιτάξια,
ἀνέμει τα χέρια του, κόπ'καν κ' οἱ ἄλυσίδες
Θράκ. (Κομοστ.)

Σώπα, σώπα, ξαθὴ κόρη, μὴ κλαῖς καὶ μὴ δακρυῶσαι
Καππ. (Ἀνακ.)

Γιατί δακρύζ-ζεις, λυερή, τσαὶ βαρρυανεστενάζεις;
Κῶς (Πυλ.)

Σαράδα σίγλες τοῦ 'δωκε 'ς τὰ μάτια δὲν τὴν εἶδε,
ἀπάνω στίς σαρανταγὸ τὴν εἶδε δακρυσμένη
Πελοπν. (Μαραθ.) Τὸ ἄσμ. εἰς παραλλαγ. πολλαχ. || Ποίημ.

Χαμηλὴ τὴν κεφαλὴ τους, | ἀγροικῶντας τὴ βουή,
ἐδακρύζανε κ' οἱ δεσμοὶ τους | τοὺς ἐφάνηκαν διπλοῖ
Δ. Σολωμ., 52.

Καὶ ἀφοῦ πανί, μαντήλι | ἐχάθη 'ς τὸ νερό,
ἐδάκρυσαν οἱ φίλοι, | ἐδάκρυσαν κι' ἐγὼ

Δ. Σολωμ., 176. 2) 'Επὶ φυτῶν, ἐκχύνω ὅπῃ ἐν εἶδει δακρύων κατόπιν τομῆς ἢ ἐκ κομμιώσεως Εὐβ. ("Ακρ. Βρύσ.) "Ηπ. (Δωδών.) Μεγίστ. Μῆλ. Νάξ. Πελοπν. (Γαργαλ.) Σάμ. (Μαραθόκ.) Στερελλ. ('Ορχομεν.) — Λεξ. Περίδ. Αἰν. Βυζ. Πρω. Δημητρ.: Τὸ κλάδεψα τ' ἀβέλι μου 'ς τὸ τυφλὸ μάτι καὶ γλέπεις καὶ δακρύζοντε οὐλα τὰ κεφάλια (τυφλὸ μάτι = ὁ μικρὸς ὀφθαλμὸς κλήματος) Γαργαλ. "Οτι πῆραν κὶ δακρύζ'νι τ' ἀμπέλια "Ακρ. "Αρχ'σαν κὶ δακρύζ'νι τὰ πεύκια αὐτόθι. 'Εδάκρυσαν οἱ κιοτρεῖς καὶ καταστραφήκανε (ἐκ κομμιώσεως) Νάξ. Πῆγα νὰ κλαδέψουν τὸ κλήμα τσαι τὸ παράτηκα, γιατί δάκρυζε' πέρατσε ὁ τσαιρός ἤθελε πιὸ μπροστά κλάδεμα Βρύσ. "Οταν ζεσταῖν ὁ καιρός, τὸ κλήμα δακρύζ' "Ορχομεν. Τὸ κλήμα δακρύζει Λεξ. Βυζ. Τὸ πεύκο δακρύζει ρετσίνι Λεξ. Πρω. Δημητρ. 3) 'Επὶ ἀγγείων, ἀποβάλλω διὰ τῶν πόρων ὑγρὸν ἐν εἶδει δακρύων 'Αλόνν. Εὐβ. (Αὐλωνάρ.) Θράκ. (Τσακίλ.) Μακεδ. ('Αγία Παρασκ. Τερπν. Φλόρ.) Πελοπν. (Κίτ. Μάν.) Σκόπ. κ. ἀ. — Λεξ. Πρω.: Δακρύζει τὸ πιθάρι Αὐλωνάρ. 'Η λαγύνα δακρύζ' τσὰκ ἀπάν' 'ς τὴ γ'λιὰ Τσακίλ. Τὸν βαρέλ' δακρύζ' Σκόπ. 'Ο δεινέκες δακρύζει 'ς τὴ γολλα' σματρ' ἀ Κίτ. Μάν. Τὸν βαρέλ' δακρύζ'. κὶ θέλ' νὰ τοῦ τειμαφώσουν, γιὰ νὰ μὴ σταλάξ' 'Αγία Παρασκ. Τὰ αἰγινήτικα κανάτια δακρύζοντε. Λεξ. Πρω. 4) 'Επὶ ἀναβλύζοντος ὕδατος, στάζω, ἐκρέω ὀλίγον, κατὰ σταγόνας Εὐβ. (Στρόπον.) Μακεδ. ('Αηδονοχ.) Πελοπν. (Πραστ.) Στερελλ. (Αἰτωλ.) — Δ. Λουκοπ., Γεωργ. Ρουμελ., 191: Πήγαμι νὰ πιούμι νιρό' εἶχι στιρέψ', ὅτι δάκρυζι Στρόπον. Μὴ δυσκόλιμα ποντίζου τ' ἀβέλ' δὲν ἔχουμι νιρό. Μόν' πὸν δακρύζ' τὸν μέρους 'Αηδονοχ.

δακρυλόγημα τό, Λεξ. Δημητρ. δακρυλόγημα Λεξ. Δημητρ.

Ἐκ τοῦ ρ. δακρυλόγω.

'Η ἐκ τῆς ἀποσταξέως ὅπου τῶν δένδρων συλλεγομένη ποσότης ἐνθ' ἄν.: Τὰ μαστιχόδεντρα φέτος ἔδωκαν λίγὸ δακρυλόγημα. Συνών. δάκρυμα 2.

δακρυλογῶ Λεξ. Δημητρ. δακρυλοῶ Κύπρ. δακρολογῶ Λεξ. Δημητρ. δακρολοῶ Κύπρ. δακρολοῶ Κύπρ. δακρυολογῶ Σ. Πασαγιάνν., Τέχνη 1 (1900), 142 δακρυλοῖζω Κύπρ. Μετοχ. δακρολοημένος Νίσυρ. δακρυολοημένος Νίσυρ.

Ἐκ τοῦ οὐσ. δάκρυ καὶ τῆς παραγωγ. καταλ. - λογῶ, διὰ τὴν ὅπ. βλ. Γ. Χατζιδ., 'Αθηνᾶ 22 (1910), 247 κ.ἐξ.

1) Θρηνῶ Κύπρ. — Σ. Πασαγιάνν., ἐνθ' ἄν.: "Ἄσμι. Τῶν τῶ' ἠδρεν πέτρην ριζιμιάν τῶν πάνω της καθίζει τῶ' ἀρτῶνισεν ἢ λιερῇ νὰ δακρυολοῖζῃ (λιερῇ = ἐπὶ γυναικός, γλυκεῖα, ἀγαπητῇ) Κύπρ.

Δακρολοοῦσεν τῶ' ἔλεε, δοξάζω σε, θεέ μου, αὐτόθι. || Ποίημα.

'Η σιγαλιὰ κ' ἢ νέκρα δακρυολογοῦν 'ς τὰ περίορα Σ. Πασαγιάνν., ἐνθ' ἄν. 'Η μετοχ. δακρολοημένος = ὁ βεβρεγμένος διὰ δακρύων Νίσυρ. 2) 'Επὶ δένδρων ἢ δοχείων περιεχόντων ὑγρὸν, ἀποσταξάω δίκην δακρύων Λεξ. Δημητρ.: Χάραξαν τὸ πεύκο καὶ δακρυλογᾷ. Κάπου - κάπου δακρυλογάει τὸ βαρέλι. 'Η στάμινα δακρυλογᾷ.

δάκρυμα τό, Λεξ. Βάιγ. Δημητρ.

Τὸ ἀρχ. οὐσ. δάκρυμα

1) Δάκρυσμα, τὸ ὅπ. βλ., ἐνθ' ἄν. 2) Δάκρυλόγημα, τὸ ὅπ. βλ., ἐνθ' ἄν.: Τοῦ πεύκου τὰ δακρύματα Λεξ. Δημητρ.

δακρυο -

Τὸ οὐσ. δάκρυο, διὰ τὸ ὅπ. βλ. δάκρυ.

'Ὡς πρῶτον, συνθετικὸν λέξεως δηλοῖ ὅτι τὸ σημαίνονον ὑπὸ τοῦ δευτέρου συνθετικοῦ γίνεται μετὰ δακρύων ἢ προκαλεῖ δάκρυα. 'Επὶ πραγμάτων, δηλοῖ τὴν στάγδην ἐκροήν.

δακρυόβρυση ἡ, Σ. Σκίπ., Τρόπαια, 61.

Ἐκ τῶν οὐσ. δάκρυο, διὰ τὸ ὅπ. βλ. δάκρυ, καὶ βρύση.

'Η πηγὴ τῶν δακρύων: Ποίημα.

Οἱ δακρυόβρυες τῶν πραγμάτων στέρεψαν μὴδὲ σταλάζει γύρω πᾶ τὸ δάκρυ.

δακρυογελῶ Π. Βλαστ., 'Αργώ, 115 Τ. "Αγρας εἰς Ν. 'Εστ. 17 (1935), 75 Κ. Παλαμ., Γράμματ. 2, 180.

Ἐκ τοῦ οὐσ. δάκρυο, διὰ τὸ ὅπ. βλ. δάκρυ, καὶ τοῦ ρ. γελῶ.

Δακρύζω καὶ γελῶ ἐνθ' ἄν.: Ποίημα.

... τῆς ἀνοιξης τὰ μάτια
δακρυογελοῦσαν ἄκρυφτα κὶ ἀργόγλυκα κυλοῦσε
πάνω 'ς τῆς γῆς τὴ χλωρωσιὰ τὸ κοριτσένιο κλάμα
Π. Βλαστ., ἐνθ' ἄν.

Μαζὶ δακρυογελῶ κὶ ἀπελπισμένα ἐλπίζω

Τ. "Αγρας, ἐνθ' ἄν.

δακρυογόνος ἐπίθ. λόγ. πολλαχ. δακρυγόνος πολλαχ. δακρυγόνο τό, πολλαχ. δακρυγόνο σύνθηθ.

Τὸ ἀρχ. ἐπίθ. δακρυγόνο

1) 'Ο γεννῶν δάκρυα ὁ προκαλῶν τὴν ροὴν τῶν δακρύων λόγ. πολλαχ.: «Δακρυγόνος ἄδην» Λεξ. Δημητρ. 2) Τὸ οὐδ. οὐσ., συνήθ. εἰς πληθ., ἀέριον προκαλοῦν δάκρυα ἢ καὶ τύφλωσιν, χρησιμοποιοῦμενον εἰς ἐμπολέμους συρράξεις, πρὸς διάλυσιν διαδηλώσεων κτ.τ. σύνθηθ.: 'Η ἀστυνομία χρησιμοποίησε δακρυγόνα γιὰ νὰ διαλύσῃ τοὺς ἀπεργοὺς 'Αθῆν.

δακρυογναλίζω Γ. Ψυχάρ., "Ὀνειρ. Γιαννίρ., 29.

Ἐκ τοῦ οὐσ. δάκρυο, διὰ τὸ ὅπ. βλ. δάκρυ, καὶ τοῦ ρ. γναλίζω.

'Επὶ ὀφθαλμῶν, λάμπω διαβρεχόμενος ὑπὸ δακρύων: "Οταν τόνε χαιρέτησε μὲ τὸ χαμόγελό της τὸ δροσάτο, μισοβράχηκαν καὶ δακρυογνάλισαν τὰ γαλανὰ της τὰ μάτια.

δακρυοθλιμμένος ἐπίθ. Κ. Ζερβὸς εἰς 'Ανθολ. Η. 'Αποστολίδ., 97.

Μετοχ. τοῦ ἁμαρτ. ρ. δακρυοθλίβομαι.

'Ο θλιμμένος ἅμα καὶ δακρυσμένος: Ποίημα.

Χείλη πικρογελάμενα, μάτια δακρυοθλιμμένα,
λουλούδια κήπον μυστικοῦ σὲ τέμπλα σκαλισμένα

δακρυολουσμένος ἐπίθ. ἁμαρτ. δακρυολουσμένος Νίσυρ. βακρυολουσμένος Κάρπ. 'ακρυολουσμένος Κάρπ. Κάσ. δακρυλουσμένος Φ. Πανᾶ, Λυρικ., 105.

Μετοχ. τοῦ ἁμαρτ. ρ. δακρυολοοῦζομαι.

'Ο βεβρεγμένος ὑπὸ δακρύων, ὁ δακρύβρεκτος ἐνθ' ἄν.: "Ἄσμι.

Βρίσκουν δὰ δασκαλόπουλ-λὰ 'πὸ φόβου μαζ'-ζεμένα
κ' ἦταν δὰ κακορ-ρίζ'-ζικα οὔλ-λὰ δακρυολουσμένα
Νίσυρ.

Κόρη μου, 'ὅς σου πάνδηξεπ πότε ἀρφανὸ 'ς τὸδ δρόμον

